

Iñaki Uria

Euskaldunon Egunkariako zuzendaria izan zen lehenik Iñaki Uria (Zarautz, 1960) eta kontseilari ordezkaria ondoren. 2003an Guardia Zibilak atxilotu eta torturatu egin zuen, eta ia hemezortzi hilabatez eduki zuten preso. Fidantza izugarria ordaindu ondoren libre geratu zen. Frogarik ez dago, baina auziak aurrera egin du elkarte ultraeskuindarren bultzadaz. Zazpi urte geroago, Uria Madrilen epaitzen ari dira egunotan, beste lau lagun ondoan dituela.

URKO APAOLAZA

Argazkiak: Dani Blanco

«Babesik gabe, bost pertsona solte baino ez ginateke izango»

Hamaika Telebistako Andoaingo bulegoko leihotik *Egunkaria* zenaren erredakzioa ikus dezake Iñaki Uriak. Tarteaz, zazpi urteko amildegia dago. “Zazpi urtez zintzilik eduki gaituzte” dio. Eta zintzilik daude oraindik, Auzitegi Nazionaleko eskubeltz bateren kapritxoetatik zintzilik. Bulegoan, pertxero huts baten soslaia atzean duela hitz egin du Uriak: “Zaila da juizioaz aritzea, espekulazioen gainean hitz egiten ari zara eta ezin duzu ezer garbirik esan... arrisksua izan liteke”.

Ez da lehenengo aldia Auzitegi Nazionalen izaten zarena.

Lehenengo aldiz atxilotuta nengoe-la eramán ninduten eta gero bisita dezente egin nituen kartzelatik. Esaterako, froga kaligrafikoak egiteko eta abar. Torturak salatzeagatik kereila sartu zigutenean ere horko lehen instrukzioko epaitegian izan nintzen. Kereilak hor jarraitzen du, ez dakit nola geratuko den, baina hor dago.

Oraindik itxi gabe dago kontu hori?

Nik dakidala bai. Gure tortura kasuak artxibatu zituzten, baina garai haietako fiskaltzak gure kontra jarritako salaketak nik dakidala hor jarraitzen du.

Zazpi urteren ondoren ahozko epaiketari hasi da. Zer sentsazio izan duzu akusatuen eserlekuan esertzerakoan?

Batez ere bukatzen hasteko gogoa, ze hau bukaeraren hasiera da... bukaera baldin bada. Hala ere, honek luze joko du. Eman dezagun kasurik onenean absoltzioa edo holako zerbait dagoela, ondoren Auzitegi Gorenean errekurtsioa jarri eta luzatu egin liteke. Eta gero “auzi ekonomikoa” dator.

Agian, auziak har dezakeen norabidean gauzak argitzen joan litezke?

Sententzia bat egongo da, hori da diferentzia bakarra.

Epaiketaren lehen egunetan epaimahaiak izandako jarrera "arretatsua" deigarri egin zaio bati baino gehiago. Zer diozu?

Baina hori da epaitegi batean tribunalak normalean izan beharko lukeen jarrera. Akusatuari zuzentzen zaio, uzten dio hitz egiten... Azkenean ahozko epaiketa eszenifikazio oso bat da: sala nola dagoen antolatuta, epaileak eta akusazioa non esertzen diren, togak, *puñetak*... eta horren guztiaren erdian akusatua jartzen dute. Distantzia batzuk markatzen dira, baina tratua normala da.

Eta zein izan da auzipetuon jarrera?

Guk epaiketa ez dugu puskatzeko moduan hartu. Herri akusazioari ez erantzutea erabaki dugu hain zuzen beraiek izan direlako auzia honaino eramán dutenak, eta zentzurik ez diogulako ikusten haiei erantzuteari. Hizkuntzari dagokionez, erdaraz ari gara deklaratzeko, zeren eta itzulpen kaxkarrek kalte handia egin diote auziari; peritaje bat daukagu eginga eta adituek garbi diote holako itzulpen txarretan ezin dela oinarritu epairik.

Fiskaltzak galderarik ez egitea ez da oso normala izaten.

Ez badu akusatzen zer galdera egin behar du? Horretan oso koherentea izan da.

Herri akusazioa osatzen duten Dignidad y Justicia eta AVTk "bakardadean" aurkitzen direla esan dute, eta fiskalaren jarrera ere oso

zorrotz kritikatu dute. Sintoma ona al da hori?

Beti galdetu izan dut: *Egunkariak* zer kalte egin die elkarte horiei? Biktimarik sortu al du? Izatekotan *Egunkaria* izan da gehiegikeria handi batzuen biktima. Berez, akusazio popularra figura progresista bat da, baina Auzitegi Nazionalan perbertitu egin da eta erabiltzen ari dira oso interes beltz eta konkretu batzuen alde, jarrera ultraeskuinda-

Egunkariak zer kalte egin die elkarte ultraeskuindar horiei? Biktimarik sortu al du? Izatekotan bera izan da gehiegikeria handi batzuen biktima

rrak defendatzeko. Hala ere, inpresioa daukat haiek esandakoak oihartzun gutxi izan duela.

Zu torturatua izan zinenen bertan zegoen guardia zibilak epaiketan esandakoa da hau: "Estropezu egin eta orkatila bihurritu zuela esan zidaten". Nolakoa barrenak geratzen zaizkio bati hori entzutean?

Sentimendu arraroak dira, ez da gozoa edo mikatza, arraroa baizik. Hainbeste urte pasa eta gero horietako bat edo bi ezagutzea... Baina ikusten duzu teatro horren guztia- ren barruan berak bere papera jokatzen duela: gezurra esaten du.

Zeren biktima izan zen *Egunkaria*, estrategia politiko baten biktima?

Auzitegi Nazionaleko interes partikularren biktima?...

Gauza asko dira eta garai haietan konfluentzian zeuden. Aznarren bigarren agintaldian Autonomia suspenditzea zegoen jokoan eta *Egunkaria*arena abisu bat izan zen. Bestalde, akusazioaren lehenbiziko hamalau folioak irakurtzen badituzu euskalgintzari buruzko tesi oso bat dago Guardia Zibilaren txosten batetik aterata, euskararen alde diharduten erakunde sozialak ETArekin lotuz. Eta bere txikian, kontuan izan behar da euskararekin batera komunitate bat hezurramitzen ari zela... Helburu asko dago hor. Gero, medailak jartzeko epaileak eta fiskalak beti egongo dira prest.

Guardia zibil bat tematu zela aipatu izan du baten batek.

Gauzak ezin dira horrela murriztu. *El Pais*eko artikuluren batean atera izan da hori, baina egunkari horrentzat askoz politagoa da guardia zibil ero baten kontua izan zela esatea Estatua edo instituzio bat izan zela esatea baino. Hemen oso gauza larriak gertatu dira eta bultzada politiko bat egon zen; guk beti esan izan dugu holakoak gerta ez daitezkeen gure beste bultzada politiko bat behar dela.

Epaiketan, orain artekoan, garbi geratu da epaileak ez zuela Guardia Zibilak eskatutakoa besterik egin. Hau da, *Egunkaria* itxi zutela frogak bilatzeko, eta ez alderantziz.

Lehenbizi itxi egiten da eta gero esplikazioak bilatzen dira. Ez daki-

"Ikusten duzu teatro horren guztia- ren barruan guardia zibilak bere papera egin duela: gezurra esaten du".

"Eskerrak eman beharrean gaude jendeak eman digun laguntza guztiarengatik. Laguntza eskatu eta jendeak eman egin digulako. Eta laguntza eskatu dugu guretzako, baina baita ere *Egunkariaren* oinarrian dagoen horren alde egiteko ere. Mezua? Irakurleari esango nioke partida ez dela bukatu eta adi egon behar dugula, kontzentratuta egon behar dugula, zeren kontua ez da epaiketa honekin bukatzen, gero auzi ekonomikoa dator eta oraindik luze joko du".

egunero kandela pizteko moduko gaia da.

Auzi ekonomikoan ere inputaturik zaude. Auzi nagusiko epaiak eragin handia izango du bestearen ibilbidean.

Auzi ekonomikoaren instrukzioa oraindik itxi gabe dago, baliteke oraingo epaiketa bukatu aurretik ixtea. Hor, berez, ez dago ezer, baina auzi nagusiko sententziak eragina izango du, helduleku bakarra delako esatea ustezko delitu ekonomiko horiek lotura zutela terrorismoarekin.

Beraz, esan liteke zuetako batzuentzako epai bikoitza izango dela?

Bai, hori aurreikusia nuen. Baina orain auzi ekonomikoa momentu prozesal berezian dago.

Pertsonalki zer irakasgai atera duzu orain arte bizitaketik? Gauza positiboak ere izango dira...

Gauza positiboak dira ikustea nola ARGIA eta *Egunkaria* aurrera ateratu genituen, han topatutako koa-drila eta lan taldeak... Horiek klabeak dira beste egunkari bat ateratu eta pauso gehiago emateko. Eta bestalde, auziaren kontu honetan langileek erakutsi dutena hor dago, dirua biltzen eta abar... Gu horretan oinarritu gara, zeren eta bost pertsona solte besterik ez gara, ez daukagu egiturarik, ez gara sindikatu edo alderdi bat, eta hala ere posible izan da babesa lortzea eta ez manifestazio batean bakarrik gertzea. Ez da *Egunkaria* bakarrik, euskararen eta herriaren aldeko proiektua da, nire ustez hori dago oinarrian eta oso inportantea da aurrera begira. ■

gu hau nola bukatuko den, baina beste batzuetan horrek balio izan du; 18/98ko sententzia begiratzen baduzu frogak baino, interpretazioak dira.

1990etako ETaren ustezko dokumentu batzuk aurkeztu dituzte frog bezala, aspaldi publikatuak eta beste auzi batzuetan erabiliak. Dokumentu horien interpretazio baten pean ikusten al duzue zuen burua?

Horietan oinarritzen dira. Baina paper horiek fiskalak oso ondo aztertu ditu eta garbi esan du ez dutela ezer frogatzen. Jakina, hori da etxe horrek [Auzitegi Nazionalak] duena eta aurreko esperientziek erakusten dutena: ikusten badute horrelako helduleku bat behar dela, horretan oinarrituko dira eta puntu.

Zer iritzi duzu Eusko Jaurlaritzak epaiketaren aurrean izandako jarraz?

Azkenaldian hainbat deklarazio egin dituzte fiskalaren posizioarekin bat eginez eta auziaren luzapena salatuz. Guk hori baino gehiago nahiko genuke, baina niri ez zait harrigarria egiten, norekin gobernatzen ari diren ikusita.

Bilboko manifestazioa jendetsua izan zen, 2003an izandako berotasuna sentitu nahi izan duzue egunotan, horrela izan al da?

Epaietara sartu aurretik esan nuen animoz kargatuta gindoazela. Berotasuna ikaragarria izan da, kalean, Durangon... Nolabait, euskal mundutik harago transzenditu duen gaia izan da eta gizarte osora heldu da, jendeak bizi du. Nik uste hori izan dela mobilizatzeko arrazoietako bat, nahikoa dela esatea. Ez da bakarrik berotasuna, hezurmamitzen joateko premia ere bada, horrelako bidegabekeriei mugak jartzeko.

Etixerat-eko kide batek *Berrian* kale-ratutako gutunean galdetzen du: "Non daude adierazpen askatasunaren oihukariak?" beste kasu eta auzi batzuetan. Zer esan liteke horren aurrean?

Errealitatea, zoritxarrez, horrelakoa dela. *Egunkariak* baterakoia eta zabala izatea lortu zuen eta hori manifestazioan igarri zen. Beste auzi batzuk zailagoak dira. *Egin* ere egunkari bat zen eta guk behintzat beti adierazi izan diegu gure babesa eta elkartasuna, baina nire ustez egin izan dena baino gehiago egin beharko litzateke, zeren hori ere

Lehenbizi itxi egiten da eta gero esplikazioak bilatu. Ez dakigu hau nola bukatuko den, baina beste batzuetan horrek balio izan du